Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (desátého senátu)

23. října 2025 *

„Řízení o předběžné otázce – Směrnice (EU) 2015/2302 – Souborné cestovní služby a spojené cestovní služby – Poskytování souborných služeb – Neplnění smluvních podmínek – Článek 14 odst. 1 – Nárok na přiměřenou slevu – Článek 14 odst. 2 – Nárok na přiměřenou náhradu škody – Článek 14 odst. 3 písm. b) – Okolnosti vylučující nárok cestujícího na náhradu škody – Neplnění smluvních podmínek, jež lze přičíst třetí straně, která se nepodílí na poskytování cestovních služeb zahrnutých do smlouvy o souborných službách pro cesty, a nebylo je možné předvídat ani odvrátit – Prokázání zavinění – Článek 4 – Úroveň harmonizace – Vrácení v plné výši navzdory částečně poskytnutým službám – Článek 1 – Vysoká úroveň ochrany spotřebitele – Článek 25 – Sankce – Článek 3 bod 12 – Pojem ‚nevyhnutelné a mimořádné okolnosti' – Akt orgánu veřejné moci"

Ve věci C-469/24 [Tuleka] [i],

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Okresního soudu v Řešově (Sąd Rejonowy w Rzeszowie, Polsko) ze dne 27. března 2024, došlým Soudnímu dvoru dne 3. července 2024, v řízení

B. F. (1),

B. F. (2)

proti

Z. sp. z o.o.,

SOUDNÍ DVŮR (desátý senát),

ve složení: E. Regan, vykonávající funkci předsedy senátu, D. Gratsias a B. Smulders (zpravodaj), soudci,

generální advokátka: L. Medina,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

* Jednací jazyk: polština.

[i] Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádné ze zúčastněných stran.

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za polskou vládu: B. Majczyna a D. Lutostańska, jako zmocněnci,

– za českou vládu: M. Smolek, S. Šindelková a J. Vláčil, jako zmocněnci,

– za řeckou vládu: Z. Chatzipavlou a C. Kokkosi, jako zmocněnkyně,

– za Evropskou komisi: I. Rubene a A. Szmytkowska, jako zmocněnkyně,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 1, čl. 3 bodu 12, článku 4 a čl. 14 odst. 1 až 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 ze dne 25. listopadu 2015 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS (Úř. věst. 2015, L 326, s. 1).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi dvěma cestujícími, B. F. (1) a B. F. (2), na straně jedné, a pořadatelem zájezdu, společností Z. sp. z. o.o., na straně druhé, jehož předmětem je návrh na vrácení peněz a náhradu škody podaný těmito cestujícími v souvislosti se souhrnými službami pro cesty, které nebyly poskytnuty v souladu se smlouvou.

Právní rámec

Unijní právo

3 Body 3 a 31 odůvodnění směrnice 2015/2302 uvádějí:

„(3) Podle čl. 169 odst. 1 a odst. 2 písm. a) [SFEU] přispívá Unie k dosažení vysoké úrovně ochrany spotřebitele prostřednictvím opatření přijatých podle článku 114 [SFEU].

[…]

(31) Cestující by dále měli mít možnost smlouvu o souborných službách pro cesty ukončit kdykoli před zahájením poskytování souborných služeb proti zaplacení přiměřeného a zdůvodnitelného storno poplatku, se zohledněním očekávané úspory nákladů a příjmů z alternativního využití (z opětovného zpřístupnění dotčených) cestovních služeb. Měli by mít rovněž právo na ukončení smlouvy o souborných službách pro cesty bez zaplacení jakéhokoli storno poplatku, nastanou-li nevyhnutelné a mimořádné okolnosti mající zásadní vliv na poskytování souborných služeb. Může sem patřit například válečný konflikt, jiné závažné bezpečnostní problémy jako terorismus, významná rizika pro lidské zdraví, například výskyt ohniska závažného onemocnění v cestovní destinaci, nebo přírodní

katastrofy, jako například záplavy, zemětřesení či povětrnostní podmínky, jež znemožňují bezpečně se dopravit do místa určení, jak bylo dohodnuto ve smlouvě o souborných službách pro cesty.“

4 Článek 1 této směrnice, nadepsaný „Předmět“, stanoví:

„Účelem této směrnice je přispět k řádnému fungování vnitřního trhu a k dosažení co možná nejjednotnější vysoké úrovně ochrany spotřebitele sblížením některých aspektů právních a správních předpisů členských států, pokud jde o smlouvy mezi cestujícími a obchodníky o souborných službách pro cesty [a] o spojených cestovních službách.“

5 Článek 3 uvedené směrnice, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[…]

12) ‚nevyhnutelnými a mimořádnými okolnostmi‘ situace, jíž strana, která se jí dovolává, nemůže ovlivnit a jejímž důsledkům nelze zabránit ani přijetím veškerých přiměřených opatření;

13) ‚neplněním smluvních podmínek‘ neposkytnutí nebo nesprávné poskytnutí cestovních služeb, které jsou součástí souborných služeb;

[…]“

6 V článku 4 téže směrnice, nadepsaném „Úroveň harmonizace“, se stanoví:

„Členské státy nesmějí v rámci svého vnitrostátního práva ponechat v platnosti ani zavádět ustanovení odchylná od ustanovení této směrnice, včetně více či méně přísných ustanovení, za účelem zajištění odlišné úrovně ochrany cestujícího, pokud není v této směrnici stanoveno jinak.“

7 Článek 13 směrnice 2015/2302, nadepsaný „Odpovědnost za poskytování souborných služeb“, stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby odpovědnost za poskytování cestovních služeb zahrnutých ve smlouvě o souborných službách pro cesty nesl pořadatel bez ohledu na to, zda služby poskytuje sám, nebo prostřednictvím jiných poskytovatelů cestovních služeb.

Členské státy mohou ve svých vnitrostátních právních předpisech ponechat v platnosti nebo zavést ustanovení, podle nichž za poskytování souborných služeb odpovídá též prodejce. V tomto případě se ustanovení článku 7, kapitoly III, této kapitoly a kapitoly V vztahující se na pořadatele použijí přiměřeně rovněž na prodejce.

[…]

3. Není-li některá cestovní služba poskytována v souladu se smlouvou o souborných službách pro cesty, zjedná pořadatel nápravu neplnění smluvních podmínek, ledaže to:

a) není možné, nebo

b) vyžaduje nepřiměřené náklady s ohledem na rozsah neplnění smluvních podmínek a hodnotu dotčených cestovních služeb.

Pokud pořadatel v souladu s prvním pododstavcem písm. a) nebo b) tohoto odstavce neplnění smluvních podmínek nenapraví, použije se článek 14.

[…]

5. Nelze-li poskytnout podstatnou část cestovních služeb v souladu se smlouvou o souborných službách pro cesty, nabídne pořadatel bez dodatečných nákladů pro cestujícího vhodné náhradní řešení pokud možno v rovnocenné nebo vyšší kvalitě, než jaká byla sjednána ve smlouvě, aby poskytování souborných služeb mohlo pokračovat, včetně situace, kdy se návrat cestujícího do místa odjezdu neuskuteční sjednaným způsobem.

Pokud navrhované náhradní řešení představuje ve srovnání se smlouvou o souborných službách pro cesty nižší kvalitu souborných služeb, poskytne pořadatel cestujícímu přiměřenou slevu.

Cestující může navrhované náhradní řešení odmítnout pouze tehdy, pokud není srovnatelné s tím, co bylo ve smlouvě o souborných službách pro cesty sjednáno, nebo pokud poskytnutá sleva není dostatečná.

[…]“

8 Článek 14 této směrnice, který je nadepsán „Slevy a náhrada škody“, zní stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby měl cestující nárok na přiměřenou slevu za dobu neplnění smluvních podmínek, ledaže pořadatel prokáže, že lze toto neplnění přičíst cestujícímu.

2. Pořadatel cestujícímu poskytne přiměřenou náhradu za veškerou škodu, která cestujícímu vznikla v důsledku neplnění smluvních podmínek. Náhrada škody musí být poskytnuta bez zbytečného prodlení.

3. Nárok na náhradu škody cestujícímu nevzniká, pokud pořadatel prokáže, že neplnění smluvních podmínek:

a) lze přičíst cestujícímu;

b) lze přičíst třetí straně, která se nepodílí na poskytování cestovních služeb zahrnutých do smlouvy o souborných službách pro cesty, a nebylo je možné předvídat ani odvrátit; nebo

c) vzniklo v důsledku nevyhnutelných a mimořádných okolností.

[…]“

9 Článek 25 uvedené směrnice, nadepsaný „Sankce“, stanoví:

„Členské státy stanoví pravidla pro sankce za porušení vnitrostátních předpisů přijatých na základě této směrnice a přijmou veškerá nezbytná opatření k zajištění jejich uplatňování. Stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující.“

Polské právo

10 Zákon o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách (ustawa o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych), ze dne 24. listopadu 2017 (Dz. U. z roku 2017, č. 2361), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „zákon o souborných službách pro cesty“), v článku 4 stanoví:

„[…]

15) [kdykoli zákon hovoří] o nevyhnutelných a mimořádných okolnostech – je třeba tím rozumět situaci, již strana, která se jí dovolává, nemůže ovlivnit a jejímž důsledkům nelze zabránit ani přijetím veškerých přiměřených opatření;

16) [kdykoli zákon hovoří] o neplnění smluvních podmínek – je třeba tím rozumět neposkytnutí nebo nesprávné poskytnutí cestovních služeb, které jsou součástí souborných služeb;

[…]“

11 V článku 50 tohoto zákona se stanoví:

„1. Cestující má nárok na slevu za dobu neplnění smluvních podmínek, ledaže je toto neplnění způsobeno výhradně jednáním nebo opomenutím cestujícího.

2. Cestující má nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy za veškerou škodu nebo újmu, která mu vznikla v důsledku neplnění smluvních podmínek. Pořadatel je povinen vyplatit náhradu škody nebo nemajetkové újmy bez zbytečného odkladu.

3. Cestující nemá nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy za neplnění smluvních podmínek, pokud pořadatel prokáže, že:

1) neplnění smluvních podmínek je zaviněno cestujícím;

2) neplnění smluvních podmínek je zaviněno třetí stranou, která se nepodílí na poskytování cestovních služeb zahrnutých do smlouvy o souborných službách pro cesty, a nebylo je možné předvídat ani odvrátit;

3) neplnění smluvních podmínek vzniklo v důsledku nevyhnutelných a mimořádných okolností.

[…]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

12 Dne 27. července 2022 uzavřeli žalobci v původním řízení s žalovanou v původním řízení za cenu 8 696 polských zlotých (PLN) (přibližně 2 048 eur) smlouvu o zájezdu „all inclusive“ v pětihvězdičkovém hotelu v Albánii na období od 1. září do 8. září 2023.

13 První den tohoto pobytu byli žalobci v původním řízení probuzeni hlukem demoličních prací na dvou bazénech tohoto hotelu. Tyto práce trvaly od prvního do čtvrtého dne uvedeného pobytu od 7:30 do 19:30 hod. Byly nařízeny albánskými orgány a probíhaly za přítomnosti různých médií a policie. Po dokončení uvedených prací byly tyto bazény, pobřežní promenáda, dlážděné nábřeží s přístupem k moři a pobřežní infrastruktura zbourány.

14 Během uvedeného pobytu museli žalobci v původním řízení stát dlouhé fronty na jídlo a byli nuceni přicházet hned na začátku stanoveného časového rozmezí, protože bylo podáváno pouze omezené množství jídel. Kromě toho bylo zrušeno občerstvení, které mělo být podáváno v 17 hodin.

15 Navíc během posledních tří dnů příslušného pobytu byly zahájeny stavební práce na přístavbě pátého patra uvedeného hotelu. Stavební materiály potřebné na tyto práce byly dopravovány výtahy, které používali hosté tohoto hotelu.

16 Po tomto pobytu se žalobci v původním řízení domáhali po žalované v původním řízení zaplacení náhrady škody ve výši 22 696 PLN (přibližně 5 346 eur) odpovídající částce 8 696 PLN (přibližně 2 048 eur) z titulu náhrady materiální škody, která jim vznikla z důvodu zaviněného nesplnění dotčené smlouvy o souborných službách pro cesty žalovanou v původním řízení, a částce 14 000 PLN (přibližně 3 298 eur) jako zadostiučinění za újmu, kterou utrpěli.

17 Žalovaná v původním řízení se proti této platbě ohradila. Uvedla, že jelikož demoliční práce byly důsledkem rozhodnutí albánských orgánů, kterému se musela podřídit, čelila mimořádným a nevyhnutelným okolnostem, které ji zprošťují povinnosti odškodnit žalobce v původním řízení. Dále uvádí, že žalobcům nabídla poukaz na dovolenou v hodnotě 750 PLN (přibližně 165 eur) jako odškodnění za neplnění smluvních podmínek způsobené těmito demoličními pracemi.

18 Předkládající soud, kterému byl tento spor předložen, si zaprvé klade otázku ohledně slučitelnosti čl. 50 odst. 3 bodu 2 zákona o souborných službách pro cesty se směrnicí 2015/2302 v rozsahu, v němž toto ustanovení stanoví, že cestující nemá nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy za neplnění smluvních podmínek, pokud pořadatel prokáže, že neplnění smluvních podmínek je zaviněno třetí stranou, která se nepodílí na poskytování cestovních služeb zahrnutých do smlouvy o souborných službách pro cesty, a toto neplnění nebylo možné předvídat ani odvrátit.

19 Podle uvedeného soudu čl. 14 odst. 3 písm. b) směrnice 2015/2302 vylučuje odškodnění cestujícího ze strany dotyčného pořadatele, pokud tento prokáže, že neplnění smluvních podmínek lze přičíst třetí osobě, která se nepodílí na poskytování cestovních služeb obsažených v dotčené smlouvě o souborných službách pro cesty, a toto neplnění nebylo možné předvídat ani odvrátit, aniž je tento pořadatel povinen prokázat zavinění této třetí osoby. Povinnost pořadatele prokázat zavinění třetí osoby, která je stanovena v čl. 50 odst. 3 bodě 2 zákona o souborných službách pro cesty, je podle jeho názoru v rozporu s úplnou harmonizací, kterou provádí směrnice 2015/2302, jak je stanoveno v článku 4 této směrnice, a kterou potvrzuje historický výklad vyplývající z článku 8 směrnice Rady 90/314/EHS ze dne 13. června 1990 o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy (Úř. věst. 1990, L 158, s. 59; Zvl. vyd. 13/10, s. 132), která byla zrušena směrnicí 2015/2302. Podmínka zavinění vyžaduje jak objektivní posouzení, a sice posouzení protiprávnosti jednání, tak subjektivní posouzení, a sice posouzení jednání pachatele, aniž to směrnice 2015/2302 stanoví.

20 Zadruhé s ohledem na to, že žalovaná v původním řízení poskytla žalobcům v původním řízení pouze velmi omezenou část služeb stanovených v dotčené smlouvě o souborných službách pro cesty, si uvedený soud klade otázku, zda lze na základě čl. 14 odst. 1 směrnice 2015/2302 vyhovět návrhu těchto žalobců na vrácení plné ceny, kterou zaplatili žalované v původním řízení za souborné služby pro cesty.

21 V tomto ohledu poznamenává, že z lexikálního hlediska výraz „přiměřená sleva“ zahrnuje i maximální snížení, a tedy tento výraz by umožňoval vrácení plné ceny zaplacené cestujícími. Takovou maximální slevu by bylo možné odůvodnit, pokud by služba poskytnutá dotyčným pořadatelem byla považována za bezcennou.

22 Podle předkládajícího soudu by tuto maximální slevu bylo možné odůvodnit i v případě, že by se jednalo o hrubé neplnění smluvních podmínek vůči cestujícímu. Tento přístup podporuje bod 3 odůvodnění směrnice 2015/2302, z něhož vyplývá, že cílem této směrnice je přispět k dosažení vysoké úrovně ochrany spotřebitele. S ohledem na tento cíl by míra neplnění smluvních podmínek, která vede k tomu, že služba poskytnutá dotyčným pořadatelem je bezcenná, měla odpovídat hrubému neplnění smluvních podmínek.

23 Uvedený soud si nicméně klade otázku, zda v případě, že cestující navzdory hrubému neplnění smluvních podmínek využili minimálních služeb, lze s ohledem na cíle sledované unijním normotvůrcem přesto vyhovět návrhu těchto cestujících na vrácení plné ceny, kterou zaplatili. Má za to, že tomu tak musí být.

24 Zatřetí má předkládající soud za to, že vzhledem k rostoucímu a medializovanému konfliktu mezi albánskými orgány a vlastníkem hotelu dotčeného ve věci v původním řízení by žalovaná v původním řízení mohla být jakožto obchodník odpovědná za to, že s tímto konfliktem dopředu nepočítala.

25 V této souvislosti se zamýšlí nad otázkou, zda účelem nároku na přiměřenou slevu za dobu neplnění smluvních podmínek, jakož i nároku na přiměřenou náhradu za veškerou škodu vzniklou v důsledku tohoto neplnění, uvedené v čl. 14 odst. 1 a 2 směrnice 2015/2302, je pouze obnovit smluvní rovnováhu mezi dotčenými stranami v případě neplnění smluvních podmínek, nebo zda se tyto nároky vyznačují rovněž sankčním a odrazujícím prvkem s cílem zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitele.

26 Podle předkládajícího soudu, pokud by se mělo za to, že unijní normotvůrce přijetím směrnice 2015/2302 zamýšlel také odradit pořadatele od neplnění smluvních podmínek, pak by skutečnost, že spotřebitelé využili určité služby, nebránila vrácení všech částek, které zaplatili. Má totiž za to, že od pořadatelů by bylo možné požadovat, aby provedli analýzu trhu cestovního ruchu a ověřili existenci konkrétních rizik, která vedou k neplnění smluvních podmínek. Nárok na přiměřenou slevu by tak vedl k plné ochraně spotřebitelů, neboť by byly stanoveny sankce v případech, kdy by tato analýza nebyla provedena řádně.

27 A konečně začtvrté se uvedený soud táže, zda akt orgánu veřejné moci může spadat pod pojem „nevyhnutelné a mimořádné okolnosti“ ve smyslu čl. 3 bodu 12 směrnice 2015/2302. V tomto ohledu uvádí, že takový akt stojí mimo kontrolu jeho adresáta v tom smyslu, že se tento adresát nachází ve vztahu podřízenosti vůči dotčenému orgánu veřejné moci. Má však za to, že správní řízení vedoucí k přijetí takového aktu je založeno na právních pravidlech, trvá určitou dobu a umožňuje účast adresáta tohoto aktu. Kromě toho je tomuto adresátovi poskytnuta možnost podat proti uvedenému aktu žalobu. Kromě toho připomíná, že v bodě 31 odůvodnění směrnice

2015/2302 unijní normotvůrce upřesňuje pojem „nevyhnutelné a mimořádné okolnosti“. Mezi ně patří válečný konflikt, terorismus, výskyt ohniska závažného onemocnění v cestovní destinaci nebo přírodní katastrofy, jako například záplavy, zemětřesení či povětrnostní podmínky, jež znemožňují bezpečně se dopravit do místa určení, jak bylo dohodnuto ve smlouvě o souborných službách pro cesty. Z tohoto výčtu nelze dovodit, že takový akt veřejné moci, jako je rozhodnutí nařizující zničení části turistické infrastruktury, je nevyhnutelnou a mimořádnou okolností.

28 Za těchto okolností se Okresní soud v Řešově (Sąd Rejonowy w Rzeszowie, Polsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 14 odst. 3 písm. b) ve spojení s článkem 4 směrnice [2015/2302] vykládán v tom smyslu, že brání použití takového ustanovení vnitrostátního práva, jako je čl. 50 odst. 3 bod 2 [zákona o souborných službách pro cesty], v rozsahu, v němž toto ustanovení vyžaduje, aby pořadatel zájezdu prokázal zavinění za neplnění smluvních podmínek u třetí strany, která se nepodílí na poskytování cestovních služeb zahrnutých do smlouvy o souborných službách pro cesty, pokud toto neplnění smluvních podmínek nebylo možné předvídat ani odvrátit[?]

2) Musí být čl. 14 odst. 1 směrnice [2015/2302] vykládán v tom smyslu, že nebrání výkladu ustanovení vnitrostátního práva, podle něhož přiměřená sleva za dobu neplnění smluvních podmínek může vést k vrácení celé ceny zaplacené cestujícími z důvodu hrubého neplnění smluvních podmínek, přestože cestující využili část služeb poskytnutých pořadatelem [?]

3) Musí být čl. 14 odst. 1 a 2 směrnice [2015/2302] vykládán v tom smyslu, že nárok na slevu za dobu neplnění smluvních podmínek a nárok na náhradu za veškerou škodu vzniklou v důsledku tohoto neplnění mají čistě [povahu obnovující smluvní] rovnováhu stran, nebo mají tyto nároky rovněž sankční povahu a mají odradit pořadatele od neplnění smluvních podmínek[?]

4) Musí být čl. 3 bod 12 směrnice [2015/2302] vykládán v tom smyslu, že akty veřejné moci, včetně rozhodnutí o demolici hotelu, které přijal představitel vlády, nespadají pod pojem ‚nevyhnutelné a mimořádné okolnosti‘?“

K předběžným otázkám

K první otázce

29 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 14 odst. 3 písm. b) směrnice 2015/2302 ve spojení s článkem 4 této směrnice vykládán v tom smyslu, že brání ustanovení vnitrostátního práva, které stanoví, že pokud je neplnění smluvních podmínek v rámci souborných cestovních služeb přičitatelné třetí straně, která se nepodílí na poskytování těchto služeb, a nebylo je možné předvídat ani odvrátit, musí pořadatel prokázat, že k tomuto neplnění došlo z důvodu zavinění této třetí strany, aby se mohl zprostit odpovědnosti vůči cestujícímu.

30 Podle čl. 14 odst. 3 písm. b) směrnice 2015/2302 platí, že nárok na náhradu škody cestujícímu nevzniká, pokud pořadatel prokáže, že neplnění smluvních podmínek lze přičíst třetí straně, která se nepodílí na poskytování cestovních služeb zahrnutých do smlouvy o souborných službách pro cesty, a nebylo je možné předvídat ani odvrátit.

31 Vzhledem k tomu, že směrnice 2015/2302 neobsahuje definici výrazu „lze přičíst“ uvedeného v tomto ustanovení ani výslovný odkaz na právo členských států za účelem vymezení smyslu tohoto výrazu, je třeba provést autonomní výklad tohoto výrazu s přihlédnutím k jeho obvyklému smyslu v běžném jazyce, kontextu, ve kterém je použit, a cíli sledovanému uvedenou směrnicí (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 8. června 2023, UFC – Que choisir a CLCV, C-407/21, EU:C:2023:449, bod 24 a citovaná judikatura, a ze dne 30. dubna 2025, Galte, C-63/24, EU:C:2025:292, body 28 a 29, jakož i citovaná judikatura).

32 Podle jeho obvyklého smyslu v běžném jazyce výraz „lze přičíst“ osobě znamená, že určitá skutečnost je výsledkem jednání této osoby, aniž nutně znamená, že toto jednání představuje úmyslné nebo nedbalostní porušení povinnosti uložené uvedené osobě buď použitelným vnitrostátním právem, nebo smluvním ujednáním. Výraz „lze přičíst třetí straně“ použitý v čl. 14 odst. 3 písm. b) směrnice 2015/2302 tedy zahrnuje i případ, kdy neplnění smluvních podmínek vyplývá ze „zavinění“ této třetí strany. Má však širší význam a zahrnuje i případ, kdy má toto neplnění původ v jednání uvedené třetí strany, které není zaviněné.

33 S ohledem na obvyklý smysl výrazu „lze přičíst“ uvedeného v čl. 14 odst. 3 písm. b) směrnice 2015/2302 je tudíž třeba mít za to, že toto ustanovení umožňuje pořadateli zprostit se v případě neplnění smluvních podmínek povinnosti poskytnout cestujícímu náhradu škody, pokud prokáže, že toto neplnění lze přičíst třetí straně, aniž je nutné prokázat, že uvedené neplnění smluvních podmínek pramení z jejího zavinění.

34 Tento výklad je podpořen kontextem, ve kterém je tento výraz použit. Články 13 a 14 směrnice 2015/2302, které jsou součástí kapitoly IV této směrnice, nadepsané „Poskytování souborných služeb“, totiž zavádějí harmonizovaný režim smluvní odpovědnosti pořadatelů, který se vyznačuje objektivní odpovědností těchto pořadatelů a taxativním vymezením případů, kdy se mohou této odpovědnosti zprostit [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 12. ledna 2023, FTI Touristik (Souborné služby pro cestu na Kanárské ostrovy), C-396/21, EU:C:2023:10, bod 25].

35 Konkrétně článek 13 této směrnice, nadepsaný „Odpovědnost za poskytování souborných služeb“, v odstavci 1 stanoví, že členské státy zajistí, aby odpovědnost za poskytování cestovních služeb zahrnutých ve smlouvě o souborných službách pro cesty nesl pořadatel bez ohledu na to, zda služby poskytuje sám, nebo prostřednictvím jiných poskytovatelů cestovních služeb. Odstavec 3 tohoto článku v tomto ohledu upřesňuje, že není-li některá z uvedených služeb poskytována v souladu s touto smlouvou, musí tento pořadatel v zásadě zjednat nápravu a v situacích, kdy tak neučiní, má dotčený cestující nárok na slevu a na náhradu škody v souladu s čl. 14 odst. 1 a 2 uvedené směrnice. Pořadatel je tedy v zásadě odpovědný v případě neposkytnutí souborných služeb pro cesty, a to bez ohledu na případné zavinění na jeho straně nebo na straně jeho poskytovatelů služeb při poskytování těchto služeb.

36 Zatímco čl. 14 odst. 2 směrnice 2015/2302 stanoví zásadu objektivní odpovědnosti pořadatele za veškerou škodu, která cestujícímu vznikla v důsledku neplnění smluvních podmínek, odstavec 3 tohoto článku tomuto pořadateli umožňuje, aby se této odpovědnosti zprostil tím, že prokáže, že toto neplnění spadá pod některý ze třech případů, které taxativně vyjmenovává v odstavci 3 písm. a) až c). Tyto tři případy mají společné to, že neplnění smluvních podmínek lze přičíst zdroji mimo pořadatele, a sice samotnému cestujícímu, třetí straně, která se nepodílela na poskytování cestovních služeb, nebo mimořádným okolnostem. Uvedený odstavec 3 písm. b) a c) stanoví dodatečnou podmínku, podle které nesplnění způsobené třetí stranou nebo mimořádnými okolnostmi musí být nevyhnutelné či je nebylo možné odvrátit. Naproti tomu v žádném z uvedených tří případů se nehovoří o „zavinění“.

37 Konečně pokud jde o cíl sledovaný směrnicí 2015/2302, z jejího článku 1 vyplývá, že tento cíl spočívá zejména v přispění k dosažení vysoké úrovně ochrany spotřebitele. Výklad čl. 14 odst. 3 písm. b) této směrnice uvedený v bodě 33 tohoto rozsudku umožňuje zaručit takovou úroveň ochrany spotřebitelů, jelikož pořadatel, který se na základě tohoto ustanovení chce zprostit odpovědnosti z důvodu neplnění smluvních podmínek v rámci dotčených cestovních služeb, musí prokázat nejen to, že k tomuto neplnění došlo v důsledku třetí strany, která se nepodílela na poskytování těchto cestovních služeb, ale i to, že uvedené neplnění nebylo možné předvídat ani odvrátit. Cíl zajistit takovou úroveň ochrany spotřebitelů sledovaný uvedenou směrnicí tedy nemůže sám o sobě odůvodnit povinnost pořadatele prokázat zavinění třetí strany, aby se mohl zprostit odpovědnosti vůči dotčenému spotřebiteli v případě neplnění smluvních podmínek.

38 Mimoto vzhledem k tomu, že článek 4 směrnice 2015/2302 stanoví, že není-li stanoveno jinak, nesmějí členské státy v rámci svého vnitrostátního práva ponechat v platnosti ani zavádět více či méně přísná ustanovení za účelem zajištění odlišné úrovně ochrany cestujícího, než jaká jsou stanovena v této směrnici, a tato směrnice neobsahuje ustanovení, která by členským státům umožňovala zavést nebo ponechat v platnosti ustanovení k zajištění odlišné úrovně ochrany cestujících, než je úroveň stanovená v čl. 14 odst. 3 písm. b) uvedené směrnice, členské státy nesmějí ponechat v platnosti ani přijmout ustanovení vnitrostátního práva, podle něhož jsou pořadatelé zproštěni povinnosti poskytnout náhradu škody v případě neplnění smluvních podmínek v rámci poskytnutých souborných služeb pro cesty, které lze přičíst třetí straně, která se nepodílí na poskytování těchto služeb, pouze pokud tito pořadatelé prokáží, že toto neplnění bylo zaviněno touto třetí stranou a nebylo je možné předvídat ani odvrátit.

39 Článek 14 odst. 3 písm. b) směrnice 2015/2302 proto brání takovému ustanovení vnitrostátního práva, jako je ustanovení dotčené ve věci v původním řízení, které stanoví, že cestující nemá nárok na náhradu škody od dotyčného pořadatele v případě neplnění smluvních podmínek v rámci poskytnutých souborných služeb pro cesty přičitatelné třetí straně, která se nepodílí na poskytování těchto služeb, pouze pokud tento pořadatel prokáže, že k tomuto neplnění došlo z důvodu zavinění této třetí strany a nebylo je možné předvídat ani odvrátit.

40 Při použití vnitrostátního práva jsou však vnitrostátní soudy povinny toto právo vykládat v co možná největším rozsahu ve světle znění a účelu dotčené směrnice, aby dosáhly jí zamýšleného výsledku, a tudíž souladu s čl. 288 třetím pododstavcem SFEU (rozsudek ze dne 11. července 2024, Plamaro, C-196/23, EU:C:2024:596, bod 41 a citovaná judikatura).

41 Jak přitom uvedla Komise ve svém písemném vyjádření, takový konformní výklad by byl možný v případě, že by polský výraz „zaviněno“ použitý v čl. 50 odst. 3 zákona o souborných službách pro cesty byl chápán jako „přičitatelný“ ve smyslu uvedeném v bodě 33 tohoto rozsudku, což přísluší posoudit předkládajícímu soudu.

42 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 14 odst. 3 písm. b) směrnice 2015/2302 ve spojení s článkem 4 této směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že brání ustanovení vnitrostátního práva, které stanoví, že pokud je neplnění smluvních podmínek v rámci souborných cestovních služeb přičitatelné třetí straně, která se nepodílí na poskytování těchto služeb, a nebylo je možné předvídat ani odvrátit, musí pořadatel prokázat, že k tomuto neplnění došlo z důvodu zavinění této třetí strany, aby se mohl zprostit odpovědnosti vůči cestujícímu.

K druhé otázce

43 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 14 odst. 1 směrnice 2015/2302 vykládán v tom smyslu, že i když cestující využil část služeb poskytnutých pořadatelem, může přiměřená sleva, na kterou má tento cestující nárok v případě neplnění smluvních podmínek v rámci těchto služeb, odpovídat vrácení plné ceny dotyčných souborných služeb pro cesty, pokud se jedná o hrubé neplnění smluvních podmínek.

44 Podle čl. 14 odst. 1 směrnice 2015/2302 má cestující „nárok na přiměřenou slevu za dobu neplnění smluvních podmínek, ledaže pořadatel prokáže, že lze toto neplnění přičíst cestujícímu“.

45 Sleva uvedená v tomto ustanovení tak musí odpovídat celé době, po kterou smluvní podmínky nebyly plněny. Kromě toho již bylo judikováno, že posouzení přiměřenosti této slevy musí být stejně jako určení, že došlo k neplnění smluvních podmínek, provedeno objektivně se zohledněním závazků dotčeného pořadatele na základě uzavřené smlouvy o souborných službách pro cesty [rozsudek ze dne 12. ledna 2023, FTI Touristik (Souborné služby pro cestu na Kanárské ostrovy), C-396/21, EU:C:2023:10, bod 39].

46 Z výkladu čl. 14 odst. 1 ve spojení s čl. 3 bodem 13 směrnice 2015/2302 totiž vyplývá, že povinnost pořadatele poskytnout takovou slevu se posuzuje pouze s ohledem na cestovní služby zahrnuté ve smlouvě o souborných službách pro cesty, které nebyly poskytnuty nebo byly poskytnuty nesprávně, přičemž povinnosti dotyčného pořadatele vyplývající z takové smlouvy nemohou být vykládány restriktivně a tedy zahrnují nejen ty, které jsou výslovně uvedeny v této smlouvě, ale rovněž povinnosti, které s nimi souvisejí, jež vyplývají z účelu uvedené smlouvy [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 12. ledna 2023,, FTI Touristik (Souborné služby pro cestu na Kanárské ostrovy), C-396/21, EU:C:2023:10, body 37 a 38].

47 Posouzení přiměřenosti dotčeného slevy proto musí vycházet z odhadu hodnoty cestovních služeb zahrnutých do předmětného zájezdu, které nebyly poskytnuty nebo byly poskytnuty nesprávně, s přihlédnutím k době trvání tohoto neposkytování nebo tohoto nesprávného poskytování a k hodnotě tohoto zájezdu. Sleva z ceny uvedeného zájezdu musí odpovídat hodnotě cestovních služeb, u nichž došlo k neplnění smluvních podmínek [rozsudek ze dne 12. ledna 2023, FTI Touristik (Souborné služby pro cestu na Kanárské ostrovy), C-396/21, EU:C:2023:10, bod 39]. Čím závažnější je neposkytování nebo nesprávné poskytování, tím větší musí být sleva z ceny, aby mohla být považována za přiměřenou.

48 Pokud jsou tedy všechny cestovní služby poskytnuté cestujícímu v rozporu se smlouvou a dotyčný pořadatel neprokáže, že toto neplnění smluvních podmínek lze přičíst tomuto cestujícímu, má tento cestující nárok na vrácení plné ceny dotyčných souborných služeb ze strany tohoto pořadatele podle čl. 14 odst. 1 směrnice 2015/2302.

49 Kromě toho s ohledem na cíl směrnice 2015/2302 přispět k dosažení vysoké úrovně ochrany spotřebitele, jak je uveden v článku 1 této směrnice, musí mít cestující rovněž nárok na vrácení plné ceny dotyčných souborných služeb podle čl. 14 odst. 1 uvedené směrnice, pokud je neplnění smluvních podmínek v rámci poskytnutých služeb i přes poskytnutí určitých služeb natolik závažné, že tyto souborné služby jako takové ztrácí svůj smysl, a tedy souborné služby pro cesty objektivně pozbývají pro cestujícího význam. Pokud je totiž toto neplnění smluvních podmínek takového rozsahu, že činí poskytnuté služby ve vztahu k účelu daných souborných služeb

bezcennými a bezpředmětnými, pak se takové neplnění fakticky rovná neprovedení daných souborných služeb, které podle posledně uvedeného ustanovení zakládá nárok na vrácení jejich plné ceny.

50 V projednávané věci tedy bude na předkládajícím soudu, aby s ohledem na všechny okolnosti posoudil, zda demoliční práce, stavební práce a neposkytnutí stravovacích služeb, o které se jedná ve věci v původním řízení, měly za následek, že souborné služby pro cesty žalobců v původním řízení ztratily svůj smysl, a tudíž se pro ně objektivně pozbyly významu. Pokud předkládající soud dospěje k tomuto závěru, musí mít tito žalobci na základě vnitrostátní právní úpravy, jejímž cílem je provést čl. 14 odst. 1 směrnice 2015/2302 do polského práva, nárok na vrácení plné ceny těchto souborných služeb pro cesty ze strany žalované v původním řízení jakožto pořadatele, jenž byl poskytovatelem těchto služeb.

51 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že čl. 14 odst. 1 směrnice 2015/2302 musí být vykládán v tom smyslu, že i když cestující využil část služeb poskytnutých pořadatelem, může přiměřená sleva, na kterou má tento cestující nárok v případě neplnění smluvních podmínek v rámci těchto služeb, odpovídat vrácení plné ceny dotyčných souborných služeb pro cesty, pokud je toto neplnění natolik závažné, že s ohledem na jejich účel již tyto služby objektivně pozbyly pro uvedeného cestujícího významu.

K třetí otázce

52 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 14 odst. 1 a 2 směrnice 2015/2302 vykládán v tom smyslu, že účelem nároku na přiměřenou slevu za dobu neplnění smluvních podmínek a nároku na přiměřenou náhradu za veškerou škodu vzniklou v důsledku tohoto neplnění, stanovené v tomto ustanovení, je pouze obnovit smluvní rovnováhu mezi pořadateli a cestujícími s ohledem na služby skutečně poskytnuté těmito pořadateli a cenu zaplacenou těmito cestujícími, nebo zda je účelem těchto nároků rovněž sankcionovat uvedené pořadatele s cílem odradit je od tolerování neplnění smluvních podmínek.

53 Polská vláda zpochybňuje přípustnost této otázky z důvodu, že z předkládacího rozhodnutí není dostatečně zřejmé, proč se předkládající soud zabývá účelem těchto nároků.

54 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v rámci spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy zavedené článkem 267 SFEU je věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby s ohledem na konkrétní okolnosti věci posoudil jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání rozsudku, tak relevanci otázek, které Soudnímu dvoru klade. Týkají-li se tedy položené otázky výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (rozsudek ze dne 27. června 2024, Gestore dei Servizi Energetici, C-148/23, EU:C:2024:555, bod 29 a citovaná judikatura).

55 Z toho vyplývá, že k otázkám týkajícím se unijního práva se váže domněnka relevance. Soudní dvůr může odmítnout vydat rozhodnutí o žádosti podané vnitrostátním soudem pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad ustanovení unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 27. června 2024, Gestore dei Servizi Energetici, C-148/23, EU:C:2024:555, bod 30 a citovaná judikatura).

56 Ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce přitom dostatečně jasně vyplývá, že se předkládající soud táže, zda účelem nároků cestujících na přiměřenou slevu a náhradu škody stanovené v čl. 14 odst. 1 a 2 směrnice 2015/2302 je rovněž sankcionovat a odrazovat pořadatele, takže při stanovení výše této slevy a této náhrady je třeba zohlednit skutečnost, že jejich účelem je sankcionovat je. Třetí otázka je tudíž přípustná.

57 Pokud jde o odpověď na tuto otázku, je třeba uvést, že ze znění čl. 14 odst. 1 a 2 směrnice 2015/2302 vyplývá, že s výhradou výjimek stanovených v těchto ustanoveních musí členské státy zajistit, aby měli cestující ze strany pořadatelů nárok na přiměřenou slevu za dobu neplnění smluvních podmínek a na přiměřenou náhradu za veškerou škodu, která jim vznikla v důsledku tohoto neplnění. Tím, že toto ustanovení přiznává tyto nároky cestujícím, umožňuje obnovit smluvní rovnováhu existující při uzavírání smluv o souborných službách pro cesty, jelikož umožňuje zaprvé vyžadovat od pořadatelů, aby znovu stanovili cenu, která odpovídá skutečně poskytnutým službám, a zadruhé získat od těchto pořadatelů náhradu škody, která dotyčným cestujícím vznikla v důsledku neplnění smluvních podmínek.

58 Naopak znění čl. 14 odst. 1 a 2 směrnice 2015/2302 ani kontext, do něhož je toto ustanovení zasazeno, neumožňují mít za to, že účelem přiznání nároků stanovených v tomto ustanovení cestujícím je rovněž umožnit sankcionovat pořadatele v případě neplnění smluvních podmínek. Uvedené ustanovení ani článek 13 této směrnice, který stanoví harmonizovaný režim smluvní odpovědnosti těchto pořadatelů, nestanoví možnost uložit jim sankční náhradu škody. Článek 25 směrnice 2015/2302, podle kterého členské státy stanoví pravidla pro sankce za porušení vnitrostátních předpisů přijatých na základě této směrnice, potvrzuje, že účelem přiznání těchto nároků cestujícím není umožnit tyto pořadatele sankcionovat.

59 Kromě toho cíl směrnice 2015/2302 přispět k dosažení vysoké úrovně ochrany spotřebitelů nemůže sám o sobě odůvodnit výklad článku 14 odst. 1 a 2 této směrnice v tom smyslu, že účelem tohoto ustanovení je rovněž sankcionovat pořadatele. Takové úrovně ochrany totiž tato směrnice dosahuje již tím, že cestujícím přiznává tyto nároky za účelem obnovení smluvní rovnováhy mezi nimi a těmito pořadateli po zjištění neplnění smluvních podmínek.

60 Z výše uvedených důvodů je třeba na třetí otázku odpovědět tak, že čl. 14 odst. 1 a 2 směrnice 2015/2302 musí být vykládán v tom smyslu, že účelem nároku na přiměřenou slevu za dobu neplnění smluvních podmínek a nároku na přiměřenou náhradu za veškerou škodu vzniklou v důsledku tohoto neplnění, stanovené v tomto ustanovení, je obnovit smluvní rovnováhu mezi pořadateli a cestujícími, a nikoli sankcionovat tyto pořadatele.

Ke čtvrté otázce

61 Podstatou čtvrté otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 3 bod 12 směrnice 2015/2302 vykládán v tom smyslu, že situace vyplývající z aktů veřejné moci, jako je demolice turistické infrastruktury na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci, nespadají pod pojem „nevyhnutelné a mimořádné okolnosti“ ve smyslu tohoto ustanovení.

62 V tomto ohledu je třeba uvést, že čl. 3 bod 12 směrnice 2015/2302 definuje pojem „nevyhnutelné a mimořádné okolnosti“ jako „situac[i], j[í]ž strana, která se jí dovolává, nemůže ovlivnit a jejímž důsledkům nelze zabránit ani přijetím veškerých přiměřených opatření“.

63 Bod 31 odůvodnění této směrnice objasňuje rozsah tohoto pojmu, když uvádí, že „sem [může] patřit například válečný konflikt, jiné závažné bezpečnostní problémy jako terorismus, významná rizika pro lidské zdraví, například výskyt ohniska závažného onemocnění v cestovní destinaci, nebo přírodní katastrofy, jako například záplavy, zemětřesení či povětrnostní podmínky, jež znemožňují bezpečně se dopravit do místa určení, jak bylo dohodnuto ve smlouvě o souborných službách pro cesty“.

64 Kromě toho již Soudní dvůr judikoval, že pojem „nevyhnutelné a mimořádné okolnosti“ se podobá pojmu „vyšší moc“ ve smyslu okolností nezávislých na tom, kdo se jich dovolává, neobvyklých a nepředvídatelných, jejichž důsledkům nemohlo být i přes veškerou vynaloženou péči zabráněno. Přestože tedy směrnice 2015/2302 neobsahuje žádný odkaz na vyšší moc, Soudní dvůr měl za to, že tento pojem „nevyhnutelné a mimořádné okolnosti“ konkretizuje pojem „vyšší moc“ a představuje vyčerpávající provedení tohoto pojmu v rámci této směrnice (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. června 2023, UFC – Que choisir a CLCV, C-407/21, EU:C:2023:449, body 54 a 56, jakož i citovaná judikatura).

65 Navíc Soudní dvůr rozhodl, že výraz „nevyhnutelné a mimořádné“ uvedený v čl. 3 bodě 12 směrnice 2015/2302 se týká pouze situací, které byly nepředvídatelné (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 29. února 2024, Tez Tour, C-299/22, EU:C:2024:181, bod 74).

66 Z toho vyplývá, že situace vyplývající z aktů veřejné moci mohou spadat pod pojem „nevyhnutelné a mimořádné okolnosti“ ve smyslu čl. 3 bodu 12 směrnice 2015/2302 pouze tehdy, pokud tyto situace, jež strana, která se jich dovolává, nemůže ovlivnit a jejichž důsledkům nelze zabránit ani přijetím veškerých přiměřených opatření, což znamená, že tyto okolnosti jsou nezávislé na tom, kdo se jich dovolává, a jsou nepředvídatelné.

67 Přijímání aktů veřejné moci se přitom obecně řídí jak procesními, tak hmotněprávními pravidly, která zejména zaručují, že tyto akty jsou přijímány transparentním způsobem po zvážení různých zájmů. Provádění uvedených aktů mimoto zpravidla předchází určitá publicita. Situace vyplývající z přijetí takových aktů tedy obecně nejsou nepředvídatelné.

68 V projednávané věci má společnost žalovaná v původním řízení za to, že dotčené demoliční práce jsou důsledkem aktu veřejné moci, kterému se musela podřídit, takže neplnění smluvních podmínek vyplývající z tohoto aktu představuje nevyhnutelnou a mimořádnou okolnost, která ji zprošťuje povinnosti náhrady škody ve vztahu k žalobcům v původním řízení.

69 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 14 odst. 3 písm. c) směrnice 2015/2302 nárok na náhradu škody cestujícímu nevzniká, pokud pořadatel prokáže, že neplnění smluvních podmínek vzniklo v důsledku nevyhnutelných a mimořádných okolností.

70 Je tedy na předkládajícím soudu, aby posoudil, zda v projednávaném případě demolice infrastruktur dotčených ve věci v původním řízení na základě rozhodnutí albánských orgánů vytvořila situaci, kterou dotyčný pořadatel nemohl ovlivnit a jejichž důsledkům nebylo možné zabránit ani přijetím veškerých přiměřených opatření. V tomto ohledu bude na předkládajícím soudu, aby určil, zda před přijetím tohoto rozhodnutí byl tento pořadatel nebo provozovatel dotčené turistické infrastruktury informován o řízení, které vedlo k přijetí uvedeného rozhodnutí, nebo zda se tohoto řízení účastnil, nebo zda tyto osoby byly informovány o obsahu téhož rozhodnutí před tím, než bylo vykonáno. Takové informování nebo účast tohoto provozovatele je dostačující, jelikož podle čl. 13 odst. 1 směrnice 2015/2302 může být uvedený

pořadatel odpovědný za jakékoli neplnění smluvních podmínek způsobené jeho poskytovateli cestovních služeb (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. března 2021, Kuoni Travel, C-578/19, EU:C:2021:213, bod 35).

71 V případě takové účasti nebo takového informování nelze demolici dotčené infrastruktury považovat za nepředvídatelnou. Neplnění smluvních podmínek z důvodu takové demolice nelze považovat za situaci, kterou dotyčný pořadatel nemohl ovlivnit a jejichž důsledkům nebylo možné zabránit ani přijetím veškerých přiměřených opatření. Pokud je totiž tento pořadatel nebo jeho poskytovatel služeb o takovém rozhodnutí informován a uvedený pořadatel má dostatek času k tomu, aby mohl dotyčnému cestujícímu s náležitou péčí nabídnout vhodné náhradní řešení v souladu s čl. 13 odst. 5 směrnice 2015/2302 před výkonem tohoto rozhodnutí, nelze mít za to, že by uvedený pořadatel nemohl zabránit důsledkům plynoucím z uvedeného rozhodnutí. Za takových okolností by tato demolice nemohla spadat pod pojem „nevyhnutelné a mimořádné okolnosti“ ve smyslu čl. 14 odst. 3 písm. c) směrnice 2015/2302.

72 Předvídatelnost demolice dotčené infrastruktury na základě rozhodnutí albánských orgánů by případně rovněž vylučovala, že by se dotčený pořadatel mohl zprostit povinnosti poskytnout žalobcům v původním řízení náhradu škody podle čl. 14 odst. 3 písm. b) směrnice 2015/2302, který stanoví, že cestující nemá nárok na náhradu škody, pokud pořadatel prokáže, že neplnění smluvních podmínek lze přičíst třetí straně, která se nepodílí na poskytování cestovních služeb zahrnutých do smlouvy o souborných službách pro cesty, a nebylo je možné předvídat ani odvrátit.

73 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na čtvrtou otázku odpovědět tak, že čl. 3 bod 12 směrnice 2015/2302 musí být vykládán v tom smyslu, že situace vyplývající z aktů veřejné moci, jako je demolice turistické infrastruktury na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci, nespadají pod pojem „nevyhnutelné a mimořádné okolnosti“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud byly tyto akty přijaty postupem, který umožnil dotčeným subjektům, jako je dotčený pořadatel nebo jeho případní poskytovatelé cestovních služeb, aby se o nich dozvěděly včas před jejich výkonem.

K nákladům řízení

74 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (desátý senát) rozhodl takto:

1) Článek 14 odst. 3 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 ze dne 25. listopadu 2015 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS

musí být ve spojení s článkem 4 této směrnice vykládán v tom smyslu, že

brání ustanovení vnitrostátního práva, které stanoví, že pokud je neplnění smluvních podmínek v rámci souborných služeb pro cesty přičitatelné třetí straně, která se nepodílí na poskytování těchto služeb, a nebylo je možné předvídat ani odvrátit, musí

pořadatel prokázat, že k tomuto neplnění došlo z důvodu zavinění této třetí strany, aby se mohl zprostit odpovědnosti vůči cestujícímu.

2) **Článek 14 odst. 1 směrnice 2015/2302**

musí být vykládán v tom smyslu, že

i když cestující využil část služeb poskytnutých pořadatelem, může přiměřená sleva, na kterou má tento cestující nárok v případě neplnění smluvních podmínek v rámci těchto služeb, odpovídat vrácení plné ceny dotyčných souborných služeb pro cesty, pokud je toto neplnění natolik závažné, že s ohledem na jejich účel již tyto služby objektivně pozbyly pro uvedeného cestujícího významu.

3) **Článek 14 odst. 1 a 2 směrnice 2015/2302**

musí být vykládán v tom smyslu, že

účelem nároku na přiměřenou slevu za dobu neplnění smluvních podmínek a nároku na přiměřenou náhradu za veškerou škodu vzniklou v důsledku tohoto neplnění, stanovené v tomto ustanovení, je obnovit smluvní rovnováhu mezi pořadateli a cestujícími, a nikoli sankcionovat tyto pořadatele.

4) **Článek 3 bod 12 směrnice 2015/2302**

musí být vykládán v tom smyslu, že

situace vyplývající z aktů veřejné moci, jako je demolice turistické infrastruktury na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci, nespadají pod pojem „nevyhnutelné a mimořádné okolnosti“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud byly tyto akty přijaty postupem, který umožnil dotčeným subjektům, jako je dotčený pořadatel nebo jeho případní poskytovatelé cestovních služeb, aby se o nich dozvěděly včas před jejich výkonem.

Podpisy